

EESTI ARHITEKTIDE LIIDU 2018.A KURAATORINÄITUSE IDEEVÕISTLUS

ŽÜRII PROTOKOLL

Žürii koosseis: Aet Ader, Katrin Koov, Maria-Kristiina Soomre, Johan Tali, Anna-Liisa Unt

Koosoleku aeg: 19.detsember 2017 kell 12.00-14.00 ja **koht:** EALi kontor, Põhja pst 27a, Tallinn

Protokollis: Ingrid Kormašov

Eesti Arhitektide Liidu kuraatorinäituse eesmärk on tõstatada ühiskonnas aktuaalne ruumi puudutav teema ja avada selle probleemistik nii kohalike arhitektide kui ühiskonna jaoks laiemalt, tekitada edasiviivat diskussiooni. Näitus peaks kajastama kuraatori(te) seisukohta ja vaatenurka. Näitusel peab olema selge kontseptsioon, teemapüstitus ning probleemistik, mida püütakse lahendada või millele soovitakse tähelepanu juhtida. Lisaks tuli kuraatoritel esitada esmased ettepanekud transporditava ekspositsiooni osas – kuidas ja mida kavatakse eksponeerida. EALi kuraatorinäitus peaks jõudma kindlasti ka Tallinnast välja, võimalikult paljudesse Eesti linnadesse.

Žürii koosoleku avas Aet Ader, andes ülevaate senistest EALi kuraatorinäitustest: 2012 „LASN“ käsitles Tallinna Lasnamäe linnaosa rehabiliteerimise võimalusi (kuraator Reedik Poopuu); 2014 „Mängiv inimene. Kaheksa visiooni lasteaedade arhitektuurist“ tegeles lasteaedadele uute ruumiliste ideede leidmisega (kuraatorid Kadri Klementi, Karin Tõugu); 2016 „Kuhu kadus euro?“ vaatas tagasi 2006.-2015.a Euroopa Liidu toetuste eest ehitatud keskkonnale ning analüüsis, milliste tingimuste koosmõjul sünnib eurotoetuste abil kvaliteetne ruum (kuraatorid Karin Bachmann, Merle Karro-Kalberg, Anna-Liisa Unt).

Eesti Arhitektide Liidu aastanäituse kuraatori leidmiseks korraldatud võistlusele laekus pikendatud tähtajaks, 18. detsembriks 2017 kokku 10 tööd. Žürii vaatas läbi ja analüüsis kõiki ideid. Kokkuvõtvalt võib öelda, et igas töös oli olemas oluline ja huvitav teemapüstitus, kuid ideede läbitöötatuse ja kõnekuse tase (näitusena) oli erinev.

Hinnangud esitatud ideedele:

100SIGA

Uue ja vana sümbioos Nõmme arengus.

Idee kirjeldus ei ole väga selge, jääb segaseks, mis teemat autorid soovivad püstitada. Kas küsimus on tugevates piirangutes, Nõmmel projekteerimise keerukuses? Või on teema laiem, uue loomine vanasse keskkonda? Kahjuks ei ole seda selgelt väljendatud. Puudub uudsus.

AKUSTIKA KOMPONENT

Akustika kui väliruumi komponent, linnamüra vs vaikuseminutid.

Idee fookus on liiga kitsas, puudub teemaarendus. Eksponeeritav prototüüp nn „vaikuse kapslist“ kõrvuti vanaaegse telefonikabiiniga mõjub nostalgiprojektina. Müra ja helide teemat võiks käsitleda palju laiemalt ja sellest võiks sündida näiteks huvitav raamat.

ARHITEKTUUR ILMA ARHITEKTUURITA

Arhitekti rollist tänapäeva ühiskonnas.

Teema arendus peaks olema palju spetsiifilisem, konkreetse probleemi ümber on vajalik konkreetne vorm. Kas tegu on plakatite näitusega või raamatu lugemisega linnaruumis? Millest kirjutatakse? Pealkiri mõjub iseendale "auga kaevamisena" – arhitekti pole enam vaja?

ELAV TÄNAVARUUM

Tänav kui elukeskkond, avalik ühisruum.

Tegu on vana teemaga, mis siiski jätkuvalt oluline. Näitusena (teemapüstitusena) võibolla 10 aastat hiljaks jäänud. Muutused linnaruumis ja mõtteviisis on juba levima hakanud. Kas väiksemates linnades kõnetaks vaatajat, muudaks midagi? Esile tuleb tõsta, et materjal on väga hästi läbi töötatud. Autorid on välja toonud küsimused, millele vastuseid otsida – kuid kõik küsimused ei tundu uudsed ja huvitavad, on juba vastatud või polegi neile võimalik vastata. Näituse tegelik eesmärk on ilmselt juhendmaterjali (=kataloogi) valmimine.

LAPSE LINN

Avalikus ruumis ei ole lastele kohta.

Oluline teema, kuid laste ruumile keskenduv kuraatorinäitus on just paar aastat tagasi olnud ja n-ö uue probleemipüstitusena vajaks mitmekülgsemat avamist. Nõrgemate ühiskonnaliikmete teemat on servapidi juba käsitlenud hakatud läbi kaasava elukeskkonna juhendite. Hea teema tulevikus edasiarendamiseks. Ekspositsiooni visuaal mõjub eksitavalt, ei lähe tekstis kirjeldatuga kokku.

LIGINULL

Liginullenergiahoone standardi nõuded ja nende kehtestamine Eestis.

Väga aktuaalne ja huvitav teema, samas hästi spetsiifiline – kas tavainimene läheks seda näitust vaatama? Ajastus on perfektne, alates 2018. aastast puudutavad liginullenergiahoone nõuded arhitektide tööd otseselt, kuid infot on vähe ja kommunikatsioon puudulik. Näitus neid probleeme ei lahenda, kuid aitaks teemat laiemalt avada kliimasoojenemise kontekstis (globaalne probleem, lokaalne lahendus) ja luua korrastatud kokkuvõtte olemasolevatest teadmistest. Võiks mõelda konverentsi korraldamisele lisaks näitusele, kaasates kõik osapooled.

LINNRIIK

Eesti regionaalse arengu hetkeseis.

Linnade tühjenemine, inimeste äravool, kohalikud arengud üldplaneeringute ja võistlustööde kontekstis – idee on veidi sarnane võistlustööga „Paradoks“, kuid väga kuivalt esitatud. Mis on kuraatori roll? Idee oleks ägedam, kui näiteks Viljandi, Tartu jne oleksid omaette riigid, tekiks intriig.

LOODUSE ARHITEKTUUR

Looduse väärtustamine läbi arhitektuuri.

Pakutud kujul ei tekitaks näitus ilmselt suurt kõlapinda, ka pilt ekspositsioonist ei ole veenev. Võiks olla teravama rõhuasetusega – nt Rail Balticu vastu või metsa poolt, siis saaks populaarse näituse. Tekst tekitas küsimusi. Näideteks on toodud nn II kategooria asjad, kuid võiks esile tõsta neid, mis tunnustust leidnud: Fast track, metsa kõlakojad jmt.

PARADOKS

Olemasoleva hoonefondi tühjenemise probleemid vs nõudlus kaasaegsete ruumide järele.

Näituse eesmärk on tuua hooneressursside mõistliku kasutamise probleemid avalikkuse teadvusse. Tekst on huvitav, mõtestatud ja korralikult läbi töötatud, võiks saada väga huvitava näituse, kui ei lähe liiga spetsiifiliseks. Tegu on realselt terava probleemiga, mis puudutab paljusid. Need, kellel on ruumi ja need,

kes vajavad ruumi, ei saa kokku. KOVidele jääb hüljatud pinda rohkelt kätte. Teema aktuaalsus lähiajal ilmselt ei vähene. Pakutud idee kitsaskohaks võib kujuneda soov, et 7-10 arhitekti teeks igaüks ühe konkreetse asukoha jaoks põhjaliku töö (hetkeseis + ruumiline sekkumine), kas nii mahuka ettevõtmise jaoks õnnestuks leida tegijad?

TÕENDID TEHISTÕELISUSEST

Tajuküsimused arhitektuuris.

Visuaalselt atraktiivne, efektne, kasutatakse kaasaegseid multimeedia lahendusi. Näitus tegeleb virtuaalsete ruumide kogemise ja tajudega, standardite-normide teema mõjub külgepoogituna. Arhitektidele suunatud arhitektuuri kogemise eksperiment nõuab "väljastpoolt" tulnud külastajalt suurt süvenemist. Praegusel kujul on see pigem autori/kunstiprojekt, kuraator(id) peaks(id) täpsustama, mida öelda soovivad.

Pärast arutelu otsustas žürii konsensuslikult valida II vooru neli tööd:
ELAV TÄNAVARUUM, LIGINULL, PARADOKS, TÕENDID TEHISTÕELISUSEST.

Preemiad otsustati samuti konsensuslikult ning need jagunevad järgnevalt:

LIGINULL 1000 € ja õigus kureerida näitust

PARADOKS 700 €

ELAV TÄNAVARUUM ja TÕENDID TEHISTÕELISUSEST á 350 €.

Võitjad koos autorite nimedega tehakse teatavaks EALi kodulehel 21. detsembril 2017.